

MÅNEDSBLADET

-Glemmer du ...

LAURIDS DE THURAH

NR. 6

JULI - AUGUST 1995

TÅRNBY KOMMUNES LOKALHISTORISKE SAMLING

LAURIDS DE THURAH

Sommertid - ferie - turist - Turen går til... bøger. En af de første af denne slags var Laurids de Thurahs beskrivelse af Amager og Saltholm eller *“Omstændelige og Tilforladelige Beskrivelse over den liden Æ Amager, Og Den, ei langt derfra situerede endnu mindre Æ Saltholm”*, som bogen helt korrekt hedder.

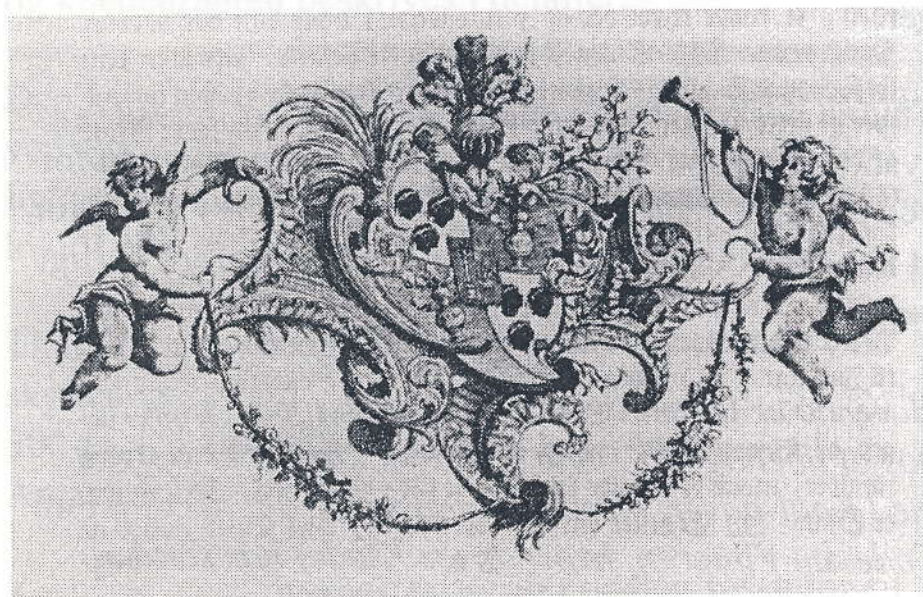
Det var Thurahs plan at udgive topografiske skildringer af alle Danmarks landsdele, men Laurids De Thurah døde desværre ung, som 53-årig, og nåede kun at udgive enkeltværkerne om Bornholm, Samsø og Amager.

Bogen om Amager og Saltholm med den meget lange titel udkom i året 1758 og var smukt trykt hos bogtrykker Nicolaus Møller, senere kgl. hofbogtrykker i København, og med meget fine kobberstik, hvoraf nogle prospekter til at folde ud var udført efter Thurahs egne tegninger.

Laurids de Thurah var af god familie, søn af bisp Laurids Thura. Slægtsnavnet stammer fra en lærd filolog fra Skelskøregnen, som hed Laurentius Petri. Petrus, som betyder klippe, hedder på kaldæisk Thura. Laurids blev født i Århus den 4. marts 1706 og i 1719 kom han til Kadetkorpset i København. Laurids blev Sekondløjtnant i 1725 i Rensborg. Her konstruerede han en model til en hængebro, som kongen blev så begejstret for, at han kaldte ham til København og bevilligede midler til, at Laurids kunne rejse på studietur i udlandet.

Laurids havde altid ønsket at blive bygmester og arkitekt, og i byen Kassel i Tyskland fandt han stor inspiration til senere bygningsværker i Danmark. Han blev

efter hjemkomst Hofbygmester i 1733 og i 1740 blev han adlet af Kong Christian VI og førte derefter sit navn med "de" og fik våben. I 1754 blev han Generalbygmester og af betydelige bygge- og ombygningsarbejder kan Laurids de Thurah tilskrive sig Hirschholm Slot, Erimitagen i Dyrehaven, Pavillonerne ved Frederiksbergs Haves hovedindgang og ikke mindst det flotte snoede spir på Frelsers Kirke på Christianshavn, som snor sig avet om.

Laurids de Thurah fik ret til at føre våben i 1740.

Amager og øens historie

Laurids de Thurah fortæller om navnet Amagers oprindelse, men har ladet sig vildlede af teologen og historikeren Erik Pontoppidans historie om Amager som et forrådskammer. Dette holder ikke stik, da Amager som hele Københavns spisekammer først er aktuel med hollændernes bosættelse på øen, og navnet kendes langt forinden, men bortset fra dette viser Thurahs Amagerbog forbavsende indsigt i forholdene på Amager.

Thurah beskriver skovene på øen, som tidligt forsvandt, men som man i 1700-tallet kompenserede for ved at plante små lunde, remiser. Dette blev gjort, for at kongens berømmelige harer kunne søge ly i dårligt vejr.

Harerne er temmelig store, og meget fede, men derhos af ubehagelig Smag, Thi som Landet er opfyldt med Kaal-haver, så søge Harerne derudi deres meste Føde om Vinteren, hvorudover Kiødet har saadan Smag af Kaal, at de neppe ere spiselige.

Citat fra Laurids de Thurahs bog om Amager.

Hollænderne kom til Amager, fordi Christian den II inviterede dem hertil, for at de med deres store kendskab til at dyrke jorden kunne lære danske bønder at drive mere effektivt landbrug. Befolkningen kunne således lære at spise grønsager.

Hollændernes skikke og levevis beskrives, og Laurids de Thurah roser dem for deres økonomiske husholdning, som danner grundlaget for deres velstand. Han fortæller om bryllupsskikke og fastelavnstraditioner, og klædedragten beskrives i detaljer.

Den kvindelige Amagerdragt var bemærkelsesværdig ved sine smukke farver, og mandsdragten bærer tydeligt præg af hollændernes fortid som handelsskippere, hvor f.eks. bukserne var vide som søfolk brugte det.

Thurah fortæller også om hollændernes særlige beskyttede retsstatus, Scoutjurisdiktionen, som bestod i 300 år, 1521 til 1821, da Hollænderbyen kom under Amager birk.

Kastrups store bygmester Jacob Fortling roses for sit store arbejde med Kastrup-fajancen.

En Man og Kone
i deres Søn- eller Hellig-
dags- dragt i Store-
Maglebye, eller i Skollen
der Byen paa Amager.

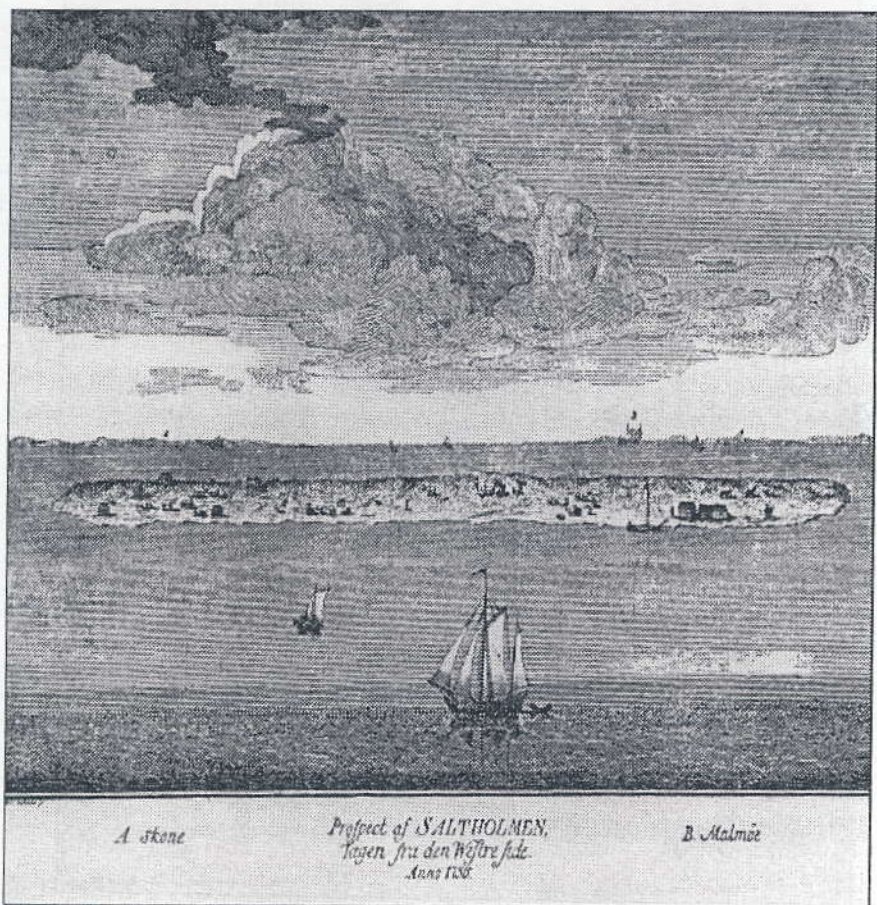

En Pige og en Kant
i deres Søn- eller Hellig-
dags Dragt. i Store-
Maglebye eller i Skollen
der Byen paa Amager.

Saltholm

Saltholm blev på Thuraus tid brugt til sommerophold for kvæg, heste, får og gæs. Daglige forsyninger fra Saltholm af kærnemælk, ost, fløde og usaltet smør blev bragt til hovedstaden af ridende amagerske ungersvende, de såkaldte flødehusarer eller smørryttere.

En Mand og Kone i deres
Søn- eller Hellig-dags dragt
i det saa kaldede Dnyfke
Amager.

En Pige og ung Kint i deres
Søn- eller Helligdags dragt
i det saa kaldede Dnyfke
Amager.

Hvis du har billeder, oplysninger
eller andet af lokalhistorisk inter-
esse, så henvend dig til :

LOKALHISTORISK SAMLING
KAMILLEVEJ 10
2770 KASTRUP

Tlf. 32 50 09 76

ÅBNINGSTID:

MANDAG 16 - 20

TIRSDAG 12 - 16

FREDAG 12 - 15

~~~~~

Lokalhistorisk Samling
har desuden en fast
udstilling på Kastrupgård:

MIDT PÅ AMAGER

Åbent: tirsdag - søndag 14 - 17
          onsdag tillige   19 - 21